

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADA PARIS, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an

la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechin 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentzii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul posta

S U M A R

Despre concepțiunea obligațiunei în dreptul primitiv roman și în special despre natura juridică a nexului de Alex. Cerban.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casație și justiție, secțiunea III: Casa de scont și împrumuturi din Iași cu Epitropia spitalelor Sf. Spiridon.*

Curtea de apel din București, secțiunea I: I. Tomescu cu Ministerul Domeniilor.

Judecătoria ruraia Poenarii, ocolul Novaci-Gorj: Dumitru Dobrescu cu Petre Moculeecu.

Despre concepțiunea obligațiunei în dreptul primitiv roman și în special despre natura juridică a nexului

(URMARE *)

CAPITOLUL II

Analiza critică a principalelor sisteme cu privire la nexum.

Urmează să facem o analiză succintă a principalelor sisteme care au fost susținute cu privire la

Εἰσροντες δὲ τὰς ἀποτόμους τῶν δα-
νείων ἀναπράξεις παρόντων κακῶν
αἰτίας γεγονυίας, οὕτως αὐτας διορθού-
μεθα. 1) τοὺς ὀφείλοντας χρέα καὶ μὴ δυ-
ναμένους διαλύσασθαι πάντας ἀφεῖσθαι
τῶν ὀφλημάτων δικαιούμεν. 2) καὶ εἰ
τινων ἤδη τὰ σώματα ὑπερημέρων ὄν-
των ταῖς νομίμοις προθεσίμαις κατέ-
χεται, καὶ ταῦτα ἐλευθέρα εἶναι κρί-
νομεν. 3) ὅσοι τε δίκας ἄλόντες ἰδίως
παρεδόθησαν τοῖς, καταδικασα μένοις
καιούτους ἐλευθέρους εἶναι βουλόμε-
θα, καὶ τὰς καταγνώσεις αὐτῶν ἀκύ-
ροιοῦμεν.

Quum autem comperiamus, as-
peras aeris alieni exactiones prae-
sentium malorum causam esse, sic
eas corrigimus: 1) illis omnibus qui
aes alienum contraxerunt, nec sunt
solvendo, ut id remittatur aequum
esse censemus; 2) et si quorum cor-
pora, elapso jam legitimo ac prae-
stituto pecuniae solvendae tem-
pore, a creditoribus detinentur, haec
quoque libera esse placet; 3) et
quotquot in judiciis privatis dam-
nati, addicti sunt creditoribus, hos
quoque liberos esse volumus et eo-
rum damnationes irritas facimus.

natura juridică a nexului, pe temeiul diferitelor texte referitoare la materie. Vom face o expunere în ordine cronologică rămânând ca la urmă să vedem dacă teoriile emise se pot grupa și sintetiza în câteva concepțiuni fundamentale¹⁾. Pentru comoditatea expunerii vom distinge două perioade, una anterioară scrierii lui Mitteis din 1901, relativă la nexum și alta posterioară acestei date: în prima perioadă avem ca scriere fundamentală opera lui Niebuhr²⁾, care căutând să reconstitue fișionomia nexului din scrierile istoricilor, se întemeiază în acest scop cu deosebire pe un pasaj din Dinysios din Halycarnasse VI, 83, cuprinzând un fragment din cuvântarea pe care Dionys o atribue lui Meneniu Agrippa, cuvântare pe care acesta, în calitate de trimis al Senatului, ar fi ținut-o către plebeii cari făcuseră secesiune.

Iată textul în versiunea originală greacă, în traducere latinească și română:

Fiindcă am găsit că pricina re-
lelor prezente sunt pretențiile și
urmăririle neînduplecate provenind
din datorii bănești, le-am îndreptat
astfel: 1) am considerat că este
echitabil să se erte datorii la toți
acei cari sunt datornici și insolva-
bili; 2) și dacă datornicii, sunt de-
ținuți de către creditorii de oarece
a expirat timpul legal fixat pentru
plata datoriei, și aceștia au hotărât
să fie liberi; 3) și toți acei cari
fiind condamnați în judecăți par-
ticulare au fost predați (atribuiți)
creditorilor și aceștia vrem să fie
liberi și să declarăm fără tărie con-
damnațiunile lor.

Din acest text rezultă că Dionysios distinge trei categorii de debitori insolvari cărora Meneniu Agrippa

1) A se vedea indicațiuni bibliografice foarte abundente în Danz: «Lehrbuch de Geschichte des römischen Rechts» t. I, 2-e ediție, p. 21-32.

2) «Römische Geschichte» t. I, p. 637-644, t. II, p. 667-673, t. III, p. 78-81.

*) V. *Dreptul* No. 58, 60 și 63 a. e.

le-a promis ușurarea situațiunei lor și anume: a) prima categorie cuprinde acei a căror datorie n'a devenit încă exigibilă și care fiind insolvabili li se iartă datoria; b) a treia categorie cuprinde pe cei condamnați judecătorește „judicati” și cari pe temeiul hotărârei de condamnare au fost atribuiți creditorilor pe cale de addictio din partea magistratului; în privința acestor datornici, Agrippa promite că condamnățiunile lor vor fi considerate ca neavenite «καταγυώσεις ἀκούρους» și deci vor fi puși în libertate.

c) În ce privește debitorii din a doua categorie, rezultă în mod incontestabil din Dionys că neplătind datoria la termen, ei se află în stăpânirea creditorilor. Cestiunea care se pune și în privința căreia Dionys nu ne dă deslușiri este cum și în ce mod ajung ei în această situațiune?

După Niebuhr, în acest pasaj Dionys vorbește despre *nexi* și iată împrejurările în care, pretinde acest istoric, că ar fi luat naștere un *nexum* și care ar fi fost condiția juridică a unui *nexus*: era considerat ca *nexus* cel ce se vindea pe cale de mancipațiune, adică prin act *per aes et libram*, împreună cu tot ce-i aparținea în prezența unor martori. La început, un asemenea act avea efectele unei adevărate vânzări; mai pe urmă a devenit un contract de garanție (analog cu mancipațiunea fiduciară a unui lucru), adică cu efectele unui contract de gaj sau amanet. Din momentul acesta, actul juridic prin care se transfera proprietatea a păstrat numele de *mancipium*, pe când actul de garanție s'a numit *nexum* și consista în aceea că un om liber având o datorie bănească convenea cu creditorul ca în plata datoriei contractată *per aes et libram* să-i presteze serviciile sale ca un sclav; cel ce era în această condiție se chema *nexus*. Această convenție putea să intervie fie în actul de împrumut, fie posterior pentru o datorie preexistentă.

Cât timp acest *nexus* nu era *addictus* de magistrat, el era ca și un cetățean liber ³⁾, numai după ce a fost atribuit creditorului prin sentința pretorului, ca *addictus*, numai din acest moment, el cădea

într'o condiție servilă împreună cu copiii ce se aflau în patria protestate a datornicului.

Pentru a răspunde la obiecțiunea ce s'ar fi putut face, că Dionys nu pomenește de necesitatea unei *addictio* din partea magistratului decât numai în ce privește a treia categorie de debitori «judicati», Niebuhr susținea că prin cuvintele „δικας ἄλόντες ἰδίας”, Dionys ar fi înțeles să vorbească numai de acei datornici a căror obligațiune deriva dintr'un „delictum privatum”, pe când toți ceilalți debitori erau vizați în a doua categorie.

Această interpretare este inadmisibilă, fiindcă nu numai cuvintele citate nu pot fi traduse și interpretate cum pretinde Niebuhr, dar din întregul context al pasajului lui Dionys rezultă până la evidență că nu e vorba de *addictio* și de *addicti* decât în a 3-a categorie de datornici.

Așa fiind, interpretarea cea mai simplă și cea mai firească a pasajului citat din Dionys ar fi să admitem că persoanele care fac parte din a doua categorie de datornici au ajuns în stăpânirea creditorilor prin faptul neplăței datoriei la termen ipso jure în virtutea contractului de împrumut; că, prin urmare, acest contract era de așa natură încât conferea creditorului dreptul de a pune stăpânire pe datornic numai pe baza contractului fără hotărâre judecătorească și fără *addictio* din partea magistratului. Întrebarea este dacă această consecință derivă din ideea că prin *nexum* debitorul se mancipa creditorului sau dacă era vorba de o convențiune investită cu forță executorie cum sunt actele autentice în dreptul nostru.

Concluzia care pare a rezulta din cele mai sus expuse este, că datoria lui Huschke care, dupăcum vom vedea, atribue *nexului* un caracter executoriu, își găsește un sprijin foarte puternic în pasajul citat din Dionys.

Vom vedea, atunci când vom analiza doctrina lui Huschke, dacă nu cum-va informațiunile pe care le avem în privința *nexului*, dela istoricii romani și în special dela Titu-Liviu, nu contrazic cele afirmate de Dionys.

Concepțiunea lui Niebuhr în privința *nexului*, a fost admisă aproape în totul de Zimmermann ⁴⁾, care însă susține că *nexul* devenea proprietatea creditorului

³⁾ Niebuhr invoacă în această privință un text ciuitit a lui Festus referitor la o dispoziție a celor 12 table pe care'l reconstitue în modul următor: «nexo solutoque, forti sanatique idem jus esto». Acest pasaj însă după ultima restituțiune ar trebui citit astfel: nisi mancipii que forti sanatique idem jus esto, etc.. deci argumentul de text a lui Niebuhr nu mai poate fi invocat.

⁴⁾ «Geschichte des römischen Privatrechts bis auf Justinian» t. III, p. 124 și 125.

fără să mai fie nevoie de o *addictio* din partea magistratului. Teoria lui Niebuhr cu rectificarea făcută de Zimmern a fost admisă de Mainz ⁵⁾, după care nexul n'ar fi fost decât o mancipațiune de către debitor a persoanei sale „qui se mancipait au créancier de la même manière dont on mancipait une chose, moyennant l'engagement pris par le créancier de l'émanciper après le payement de la dette absolument comme dans la mancipatio avec fiducia qui est le plus ancien mode de garantie réelle. Par suite de cette aliénation per aes et libram, la personne du débiteur devenait la propriété du créancier, en tant qu'un citoyen romain peut être l'objet du droit de propriété mancipium.

„D'habitude, le débiteur restait en état de liberté, comme la chose mancipée avec fiducia était ordinairement laissée au pouvoir de celui qui l'avait engagée; mais la qualification de „*nexus*“, qui lui était appliquée, indiquait l'engagement de sa personne et le créancier pouvait mettre fin à cette liberté de tolérance, en reprenant ou en revendiquant l'homme qui lui appartenait“.

De concepțiunea lui Niebuhr se apropie foarte mult sistemul lui Sell, a lui Christiansen și a lui Unterholzner.

Sell ⁶⁾ se întemeiază cu deosebire pentru caracterizarea juridică a nexului, pe textul lui Varro „de lingua latina“ VII, 105 în care propune emendarea expresiunii „*neque*“ în „*nec quod*“ și prin urmare citește textul în modul următor: „nam idem, quod obligatur per libram, nec, quod suum fit, inde nexum dictum“.

Cu această modificare, Sell traduce textul întreg a lui Varro astfel: „Manilius califică ca nexum, ori-ce act juridic care se îndeplinește per aes et libram, în care se află cuprinse și transmisiunile de proprietate făcute pe cale de mancipatio. Mucius din contră consideră ca nexum, actul juridic făcut per aes et libram care are de scop să creeze o obligațiune, în afară de aceea că se transmite și proprietate pe cale de mancipațiune. Că această din urmă definițiune este mai exactă, dovedește chiar expresiunea despre care e vorba, căci *de aceea se chiamă nexum*,

fiind-că prin cântar se creează o obligatio și prin urmare nu se creează un suum, adică un drept de proprietate“.

Pe baza acestei emendațiuni și interpretări, Sell ajunge la concluzia că nu se poate concepe un nexum fără mancipium, după cum nu poate să existe un mancipium fără nexum; totuși aceste două expresiuni și noțiunile pe care le reprezintă nu sunt identice și iată sfera lor de aplicațiune: când actul juridic e destinat în special să dea naștere unei obligațiuni, ia denumirea de nexum; când din contră s'a avut în vedere o transmisiune de proprietate ex jure Quiritium, avem de a face cu o mancipatio.

Nexul în acest sens restrâns putea să aibă, după Sell, un obiect dublu și anume: a) sau *corpus debitoris*, și în acest caz, întemeindu-se pe textul lui Varro, „liber qui suas operas in servitute pro pecunia, quam debet, dat, dum solveret, nexus vocatur“, Sell pretinde că e vorba de o vânzare a serviciilor debitorului „*operae debitoris*“, prezentându-se din punctul de vedere formal ca o vânzare a persoanei debitorului. Aceste servicii trebuiau prestate creditorului din momentul neplăței datoriei la termen până la achitarea deplină. Un asemenea nexum trecea prin două faze deosebite în ce privește efectele la care dădea naștere și care variau dela o fază la alta. Astfel, cât timp era vorba de un „nexum initum“ (Liviul VII, 19), adică din momentul încheerii actului *per aes et libram* și până la termenul de plată, debitorul era liber din toate punctele de vedere; din contra, dacă termenul de plată expirase și datoria nu era plătită, urma „nexum se dare“ (Liviul VIII, 28, Valeriu Maxim VI, 1, § 9), când debitorul era predat de către magistrat creditorului care-l deținea până la plata efectivă sau până când serviciile prestate echivalau cu suma datorită.

β) Și *bona debitoris* puteau fi obiectul unui nexum, atunci când debitorul dă creditorului, pe cale de mancipațiune, un lucru *fiduciae causa* spre asigurarea creanței derivând dintr'un contract de împrumut.

Unterholzner ⁷⁾ admite că în caz de debitor nexum, persoana fizică a debitorului este obiectul contractului. Situațiunea juridică a unui asemenea nexum ar fi aceea a unei persoane în mancipio, adică a

5) «Cours de droit romain», t. II p. 595 și p. 596 text și nota 8 și 13.

6) «De juris romani nexo et mancipio» Brunsvici, 1840, p. 90 și urm.

7) «Lehre des römischen Rechts von den Schuldverhältnissen», p. 23 și următoarele.

unui homo alieni juris, căci debitorul nexus se mancipiază el însuși în scopul de a da o garanție amantară creditorului său.

In fine, Christiansen ⁸⁾ consideră nexul ca un act juridic per aes et libram prin care un paterfamilias supune personalitatea sa din punctul de vedere al capacității de exercițiu voinței unei alte persoane (die Person unterwirft einen bestimmten Theil ihrer Persönlichkeit d. h. die Handlungsfähigkeit der Willkühr einer andern Person). De aici urmează că persoana este obiectul nexului, nu averea persoanei obligate.

(Va urma).

Alex. Cerban

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA III

Audiența dela 29 Mai 1913

Președinta d-lui I. Duca, președinte

Casa de scont și împrumuturi din Iași cu Epitropia spitalelor Sf. Spiridon.

URMĂRIRE DE BUNURI MIȘCĂTOARE. — VÂNZAREA RECOLTEI. — DISTRIBUIREA PREȚULUI. — TRIVILEGIU PENTRU SEMINTE. — NEARĂTARE ÎN TIMP UTIL. — ATT. 1730 AL. 2 C. CIV. — ART. 449, 450 ȘI 451 PR. CIV.

In vânzările de bunuri mișcătoare, creditorii cari nu s'au ivit în timp util, adică în timpul urmăririi și vânzării bunului urmărit și nu au făcut nici o întâmpinare la distribuția prețului, nu au nici un drept asupra obiectelor vândute, nici asupra prețului distribuit, de oarece legea nu le pune la îndemână nici un mijloc prin care prețul încasat de creditorii diligenți ar putea să reintre în patrimoniul datornicului spre a fi din nou distribuit după calitatea creanțelor cu privire la averea vândută, iar împrejurarea că o urmărire s'a făcut în baza legii de urmărire nu schimbă întru nimic drepturile creditorilor neglijenți față de creditorul urmărilor, întrucât

această lege prevede cazurile de contestație și autoritățile în drept a se pronunța asupra lor.

No. 258. — Respins ca neîntemeiat recursul făcut de Casa de scont și împrumuturi din Iași contra deciziei comerciale cu No. 25 din 1911 a Curței de apel din Iași secția I, dată în proces cu epitropia Casei Spitalelor Sf. Spiridon din Iași.

S'a citit raportul făcut în cauză de d-l consilier T. Crivăț.

S'au ascultat : d-l avocat P. Borș în dezvoltarea motivelor de casare și d-l avocat I. Leatris în combateri.

Curtea, deliberând,

Asupra motivelor de casare :

I «Nemotivare, căci se întemeiază pe articole de lege cu totul străine de firea pricinii.

«In adevăr, Curtea de Iași se complace a discuta textele de procedură civilă asupra urmăririi averii mobiliare a debitorului și a distribuiri prețului ce a rezultat, precum și principiile asupra autorității competente de a se pronunța asupra contestațiilor la urmărirea debitorului în virtutea legii speciale pentru urmărire, pe când nimic nu o îndrituia întru aceasta, de oarece reclamația noastră nu avea de obiect vre-o contestație la urmărirea efectuată de epitropia Sf. Spiridon din Iași și nici n'a existat vre-un amestec al tribunalului pentru distribuția sumelor prinse din vânzarea urmată, pentru ca să se poată vorbi de o forcluziune a Casei reclamante.

II «Exces de putere. Vio'area al. 3 sub art. 7 combinat cu art. 1 din legea pentru urmărire. Curtea din Iași cu dela sine putere, declară Casa de scont și împrumut din Iași decăzută din privilegiul său, din împrejurarea unică că n-a intervenit în timpul urmăririi și vânzării pentru a-și arăta pretențiile ce avea asupra recoltei vândute, pe când legea de urmărire nu spune nimic din toate acestea, ci din contră prin al. 3 de sub art. 7 comb. cu art. 1 declară expresamente, că privilegiul chiar al Statului pentru arenze datorite, se regulează după dispozițiunile codului civil. Urma deci, ca Curtea să examineze pretențiunea Casei de scont ca având un privilegiu preferabil privilegiului epitropiei Sf. Spiridon din Iași, pentru arenze neplătite, conform legii civile, și să nu declare ca nefolositoare proba testimonială invocată întru dovedirea faptelor, de a fi procurat ea semințele și muncile recoltei pe anul 1908 pe moșia Crăiniceni arendată lui Herș Sternberg, debitorul comun».

Având în vedere că, din decizia supusă recursului, se constată că Epitropia Casei spitalelor Sf. Spiridon din Iași, intimată în recurs, a făcut apel contra sentinței comerciale a tribunalului Iași, secția II No. 38 din 1910, prin care a fost obligată să plătească recurentei, Casa de scont și împrumut din Iași, suma de 15831 lei și 32 bani, provenită din vânzarea recoltei pe anul 1908 de pe moșia Crăini-

8. «Die Wissenschaft der römischen Rechtsgeschichte 1838 p. 168 și urm.

cenii jud. Dorohoi, proprietatea sa, ținută în arendă de un oare care Sternberg, urmărită cu legea de urmărire pentru plata arendei pe acel an, susținând că greșit tribunalul a admis reclamațiunea Casei de scont și a obligat-o la plată, sub cuvânt că acea sumă s'a convenit acelei Case cu privilegiu, că ar fi procurat semințele și plata muncii, de oarece, pe deoparte, Casa de scont n'a dovedit prin nimic că ar avea acel privilegiu, iar pe de alta, că chiar dacă l'ar fi dovedit, nu se mai putea prevala de el, de oarece suma încasată din vânzarea recoltei intrase deja în patrimoniul epitropiei, proprietara moșiei, și Casa de scont nu s'a opus la distribuțiunea prețului, așa că urmărirea fiind terminată, reclamațiunea nu mai putea fi primită;

Că, Curtea de apel din Iași secția I, judecând din nou procesul, a admis apelul epitropiei, a reformat sentința tribunalului și a respins ca neîntemeiată acțiunea Casei de scont;

Văzând art. 1730 cod. civil și art 449, 450 și 451 din pr. civilă;

Considerând că, după art. 1730 al. 2 cod. civil sumele datorite pentru semințe și prețul muncii unei recolte, au un drept de preferință înaintea privilegiului arendei, iar după art. 449, 450 și 451 pr. civilă, din sumele eșite din vânzare se vor scădea mai întâi cheltuielile de urmărire și de vânzare și alte creanțe privilegiate ce s'ar arăta, iar restul se va da creditorului ce a urmărit, iar dacă ar exista contestație, fie din partea datornicului, fie din partea unuia din creditori, sumele adunate se vor depune la tribunal, care potrivit titlurilor înfățișate va face tablou de distribuire, ne mai putându-se după distribuire, a se primi cererea părții pretinsă vătămată contra celui ce a urmărit, decât în caz de rea credință sau neîndeplinirea formelor cerute de lege pentru executare;

Considerând că, din combinațiunea acestor texte de lege, reese în mod evident că creditorii cari nu s'au ivit în timp util, adică în timpul urmăririi și vânzării bunului urmărit și nu au făcut nici o întâmpinare la distribuirea prețului, nu au nici un drept asupra obiectelor vândute, nici asupra prețului distribuit, de oarece legea nu le pune la îndemână nici un mijloc prin care prețul încasat de creditorii diligenței ar putea reintra în patrimoniul datornicului spre a fi din nou distribuit după calita-

tea creanțelor, cu privire la averea vândută, căci distribuția este o declarare de drepturi asupra căreia nu se poate reveni decât în cazurile și modurile anume prevăzute de lege și ei trebuie să sufere urmările neglijenței lor, iar împrejurarea că o urmărire s'a făcut în baza legii de urmărire nu schimbă întru nimic drepturile creditorilor neglijenți față de creditorul urmărit, întrucât această lege prevede cazurile de contestație și autoritățile în drept ce au a se pronunța asupra lor;

Considerând că, în speță, din lucrările aflate la dosar și din susținerile părților la instanța de fond, fiind constatat în prim rând că recurenta Casă de scont din Iași, n'a dovedit cu nimic privilegiul său, întrucât din actele ce a prezentat nu rezultă că sămânța semănată pe moșie în anul 1908 a fost cumpărată de dânsa și nici că muncile din acel an au fost făcute prin muncitori plătiți de ea, iar pe de alta, că în tot timpul urmăririi și vânzării dânsa n'a intervenit pentru a-și arăta pretențiunile ce avea asupra prețului rezultat din vânzarea acelei recolte, întrucât este constatat că vânzarea și încasarea prețului s'a făcut la 13 August 1908, iar recurenta a făcut cunoscut epitropiei pretenziunile sale drepturi de privilegiu tocmai la 25 septembrie acelaș an, rezultă că intimata a fost de bună credință, că a procedat în conformitate cu legea în realizarea creanței sale, ca atare nu poate fi silită să restituie ceia ce i se datoră și recurenta nu poate decât să sufere urmările neglijenței sale și să se îdestuleze din altă avere a datornicului ce ar mai găsi-o în patrimoniul său, pentru realizarea creanței sale;

Că, dar, motivele de casare nefiind fondate, recursul cată să fie respins.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA I

Audiența dela 20 Septembrie 1913

Președintele d-lui V. Antinescu, consilier

I. Tomescu cu Ministerul Domeniilor

DELICT SILVIC. — MINISTERUL DOMENIILOR. — OPOZIȚIE. — ADMISIBILITATE.

DELICT SILVIC. — AVOCATUL PUBLIC DELA PRIMA INSTANȚA. — ATRIBUȚIUNI LIMITATE. — APEL NEREGULAT. — ART. 22 ȘI 23 DIN LEGEA PENTRU ADMINISTRAȚIA DOMENIILOR STATULUI.

1° În judecarea delictelor silvice, Ministerul Domeniilor fiind parte în proces și având dreptul de apel, urmează a i se recunoaște și dreptul de opoziție care este o cale firească și ordi-

nară de atac, cale ce nu poate fi ridicată decât prin un anumit text de lege.

Dacă legea silvică dă dreptul și procurorului, chiar în lipsa Ministerului de domenii, de a pune concluzii pentru despăgubirile civile cuvenite lui, de aci nu se poate deduce că Ministerul domeniilor are a fi considerat totdeauna ca prezent și nu ar avea astfel dreptul de opoziție, de oarece legiuitorul investind pe Ministerul public cu apărarea intereselor Statului nu a avut în vedere decât a îngădi aceste interese cu mai multe garanții.

2° În procesele silvice, dreptul avocatului public dela prima instanță fiind anume determinat și mărginit, el nu poate face apel dacă nu a fost autorizat de persoanele care au această cădere după legea pentru administrația domeniilor Statului ale cărei dispoziții în această privință au rămas în vigoare.

No. 217. — S'a prezentat oponentul asistat de d-l avocat B. M. Dimitropol și intimatul Ministerul de domenii prin d-l avocat Flămânda.

Curtea,

Asupra opozițiunei făcute de inculpatul I. Tomescu, în contra deciziunei corecționale cu No. 65 din 1913, a acestei Curți, prin care în urma opoziției și apelului făcut de Ministerul domeniilor, s'a reformat sentința cu No. 1586 din 1912, a tribunalului Dâmbovița și s'a condamnat numitul inculpat să plătească în folosul Statului 14.400 lei, amendă pentru delict silvic ;

Având în vedere că, mai înainte de a se intra în fond, inculpatul prin apărătorul său a ridicat incidentul că opoziția făcută de Ministerul domeniilor este inadmisibilă și că apelul este făcut de o persoană fără calitate.

În ce privește primul punct al incidentului :

Având în vedere că Ministerul de domenii fiind parte în proces și având dreptul de apel — ceea ce nu s'a contestat — urmează a i se recunoaște și dreptul de opoziție care este o cale firească și ordinară de atac, cale ce nu poate fi ridicată decât prin un anumit text de lege ;

Că, dacă legea silvică dă dreptul și procurorului—

chiar în lipsa Ministerului de domenii — a pune concluzii pentru despăgubirile civile cuvenite lui, aceasta nu însemnează că Ministerul de domenii are a fi considerat totdeauna prezent și nu ar avea astfel dreptul de opoziție, ci numai că s'a căutat de legiuitor a se îngădi interesele Statului de mai multe garanții investind și pe ministerul public cu apărarea lor ;

Considerând că Ministerul domeniilor având dreptul să facă opoziție, urmează a se examina celalalt punct al incidentului, dacă apelul în modul cum s'a făcut de avocatul Statului de pe lângă prima instanță e regulat sau nu ;

Având în vedere că se întemeiază acest incident pe art. 22 și 23 din legea pentru administrația domeniilor Statului, din 28 Martie 1872, articole care sunt în vigoare și azi, nefiind modificate prin legea din 30 Martie 1883, pentru înființarea Ministerului Agriculturii, Industriei, Comerțului și Domeniilor, și nici prin altă lege ulterioară ;

Având în vedere că, prin art. 22 citat, se spune lămurit, că avocatul public de pe lângă tribunal, după darea sentinței trimite copie după aceasta, împreună cu actele și deslușirile necesare, avocatului public de pe lângă Curtea de apel, iar prin articolul următor 2, că acest din urmă avocat este dator a înainta apel la Curte ;

Considerând că, din aceste texte de lege, rezultă în mod evident, că avocatul public de pe lângă tribunal are o atribuție și un mandat limitat la instanța pe lângă care este numit și că nu poate face apel, întrucât acest drept este conferit în mod formal avocatului public de pe lângă Curtea de apel ;

Considerând că dreptul avocatului public dela prima instanță fiind determinat și limitat astfel cum s'a arătat, nu se poate invoca nici noua lege silvică din 8 Aprilie 1910, pentru a i se recunoaște dreptul de apel, de oarece prin art. 85 și 86 nu se aduce nici o modificare, în ce privește atribuțiunile conferite lui prin legile din 1872 și 1883, ci numai se prevede o nouă serie de persoane, cari au dreptul de a intenta acțiuni, opoziții, apeluri, persoane asupra cărora există incertitudine în trecut ;

Considerând că avocatul public dela prima instanță neputând face apel în virtutea legii, și nefiind nici dovedit că ar fi avut vreo însărcinare dela persoanele investite cu acest drept, această parte din in-

cidentul ridicat de inculpatul Tomescu, este foncătă și prin urmare cată a i se admite opoziția sa și a se reforma decizia Curței No. 65 din 1913, și a se respinge opoziția Ministerului domeniilor la decizia No. 337 din 1912, întrucât apelul este neregulat.

Pentru aceste motive, în majoritate, admite opoziția inculpatului și respinge opoziția și apelul Ministerului.

Semnuți: V. Antinescu, St. Mladoveanu, P. Hagiopol.

Opiniune

Asupra incidentului ridicat de intimatul I. Tomescu, de inadmisibilitatea opoziției făcută de Ministerul Domeniilor contra deciziei cu No. 337 din 1912, a acestei Curți.

Considerând că este de principiu că dreptul de opozițiune nu este dat decât părții care a lipsit la judecată; că, în speță, Ministerul domeniilor a fost reprezentat înaintea Curței în ziua de 30 Noembrie 1912, la darea deciziunei opozate, de către Ministerul public care potrivit art. 86 din codul silvic, a luat concluziuni pentru acest minister, așa că procesul fiind discutat contradictoriu față de ambele părți, dreptul de opozițiune este inadmisibil rămânându-le numai dreptul de recurs la care de altfel Ministerul public este obligat prin dispozițiunea finală a acestui articol.

Pentru aceste motive, subsemnații diferim de părerea majorității și suntem de părere de a se respinge opozițiunea ca inadmisibilă.

Semnați: I. Coandă, N. N. Săulescu.

JUDECĂTORIA RURALĂ POENARII, OCOLUL NOVACI-GORJ

Audiența dela 3 Noembrie 1912

Judecător, I. N. Tănăsescu

Dumitru Dobrescu cu Petre Moculescu

MĂRTURISIRE COMPLEXĂ. — DIVIZIBILITATEA MĂRTURISIRII. — ACIUNE POSESORIE. — ACIUNE PETITORIE. — CUMULUL POSESORULUI CU PETITORIUL. — PROROGARE LEGALĂ DE COMPETINȚĂ. — ART. 32 ALIN. ULTIM, ART. 57 ȘI 58 ALIN. 4 ȘI 5 DIN LEGEA JUDECĂTORIILOR DE OCOALE.

1° Mărturisirea judiciară complexă este divizibilă, se poate desface în mai multe părți, care să-și aibă individualitatea lor aparte, deosebită, atunci când între faptele mărturisite nu este nici o legătură, când una nu-i urmarea firească a celorlalte, când toate la un loc nu alcătuiesc un tot.

2° Legea în vigoare a judecătoriilor de ocoale îngăduind cumulul posesorului cu petitoriul, spre deosebire de vechea lege, care oprea acest cum

prin art. 61, judecătorul de ocol poate să judece și să hotărască prin una și aceeași hotărâre atât acțiunea posesorie cât și pe cea petitorie.

3° Potrivit art. 57 și 58 al. 4 și 5 din legea judecătoriilor de ocoale, acțiunile petitorii se judecă la reședința judecătoriei, iar acțiunile posesorii la primăriile comunelor din ocol.

Articolul 32 alin. ultim, din aceeași lege, derogă dela aceste rândueli și, prorogând competența *ratione materiae* a judecătoriilor rurale din comunele nereședinte, împuternicește pe judecător să judece în aceste comune și acțiunile petitorii, când ele sunt pornite prin cereri reconvenționale, ca mijloace de apărare, într'o acțiune posesorie și când nu depășesc limitele de competență, anume arătate de art. 33, acțiuni pe cari judecătorul de ocol nu le-ar putea judeca decât la reședința judecătoriei dacă ele ar fi făcute pe cale de cerere principală.

Judecătoria,

Aupra opoziției civile de față:

Având în vedere că, pârâtul Petre Moculescu, din Poenari, a făcut opozițiune în contra cărții de judecată civilă No. 15 din 1912, pronunțată de această judecătorie, prin care este obligat să lase în posesia reclamantului Dumitru Dobrescu, din aceeași comună, o bucată de pământ în locul numit „Neagra“ moșul Dobrescu, lungul una sută metri și latul optsprezece metri, vecină la răsărit cu D. Golu, la apus reclamantul, la miază-noapte apa Neagra și la miază-zi tot cu reclamantul, pământ așezat în hotarul comunei Poenari;

Având în vedere că opozițiunea este în termen;

Având în vedere că oponentul pârât a mărturisit că reclamantul cu adevărat posedă de 3—4 ani bucată de pământ care face obiectul procesului, dar că această posesiune este exercitată în numele său, de oarece el este adevăratul proprietar și că în tot acest răstimp, el a dat-o reclamantului ca s'o muncească în dijmă;

Având în vedere că, pârâtul-oponent pentru a dovedi această a doua parte a mărturisirii, care nu alcătuiește un tot indivizibil cu partea întâia, care

servește reclamantului ca probă deplină pentru dovedirea cererii sale, prin petițiunea înregistrată la No. , a făcut cerere reconvențională, prin care cere ca reclamantul să-i lase în plină proprietate însăși bucata de pământ care face obiectul acțiunii posesorii;

Având în vedere că pârâtul, referitor la cererea sa reconvențională, a ridicat excepțiunea declinatorie de competență, spunând că această judecătorie, potrivit art. 58 al. 4, nu poate judeca decât acțiunile posesorii, că deci acțiunile petitorii ne căzând în competența sa „ratione materiae“, trebuie trimis întreg dosarul la reședința judecătorii, în căderea căreia cade judecarea acestor acțiuni, pentruca acolo să se judece atât acțiunea posesorie, cât și cea petitorie;

Având în vedere că, trimițându-se dosarul la reședință pentru judecarea atât a acțiunii posesorii, care-i acțiunea principală, cât și a acțiunii petitorii, formulată prin cererea reconvențională, acolo să poate ridica, și cu drept cuvânt, excepțiunea declinatorie de competență în ce privește acțiunea posesorie, care prin art. 58 al. 4, este dată în căderea numai a judecătoriilor rurale din comune;

Considerând că, din cele cuprinse în art. 32 al. ultim din legea judecătoriilor de ocoale, reese cu prisosință că ori de câte ori, cu prilejul judecării unei acțiuni posesorii, să contestă vreuncea din părți însuși dreptul de proprietate sau titlul constitutiv al servituții, dacă acea contestație intră în competența sa, judecătorul va statua atât asupra posesiunii, cât și asupra proprietății; că, prin urmare, însuși legiuitorul în mod categoric îngăduie cumulul posesorului cu petitoriul, spre deosebire de art. 61 al. ultim din legea judecătoriilor de ocoale din 1896, care în mod irațional oprea acest cumul; că, prin aceasta legiuitorul din 1896, nu eră consequent cu sine însuși, întrucât prin art. 62 al. aceleiași legi, dănduse în căderea acestor judecătorii și acțiunile petitorii și că această neconsequență nu-și ar putea avea altă explicare decât aceia că acest articol eră o copie a articolului 25 din procedura civilă franceză, care oprește acest cumul tocmai din aceia că acțiunile petitorii nu sunt date în competența judecătoriilor de pace franceze; că actuala lege a judecătoriilor de ocoale, revine asupra acestei neconse-

quente și, consequentă art. 33, prin art. 32 al. ultim, dă voie pârâtului să facă înaintea instanței investite cu judecarea acțiunii posesorii, printr'o cerere reconvențională, o acțiune petitorie, care să se judece de aceeași instanță, prin una și aceeași hotărâre, instanță care nu ar fi fost competentă să judece această acțiune petitorie dacă ar fi fost exercitată pe cale de acțiune principală; că, deci, prin acest articol, legiuitorul următor principiului stabilit prin art. 61 al. ultim din procedura civilă, a prorogat competența «ratione materiae» a acestor judecătorii rurale din comunele nereședinte, împuternicindu-le a judeca și acțiunile petitorii, dar numai când ele sunt făcute ca mijloace de apărare, prin cereri reconvenționale, de către partea protivnică, cu condițiunea însă să nu treacă peste competența «ratione materiae» a judecătorului de ocol, competență statornicită prin art. 33 din aceeași lege; că, din toate acestea reese că această judecătorie este competente să judece și să hotărască prin una și aceeași hotărâre și acțiunea petitorie făcut de pârât ca mijloc de apărare prin cererea sa reconvențională;

Având în vedere că reclamantul, în urma întrebărilor puse de către oponentul pârât, a mărturisit că bucata de pământ, care face obiectul procesului, a fost cândva a acestuia, dar că el a dat-o autorului său Ion Dobrescu în schimbul unei alte bucăți de pământ, pe care acesta la rândul său o dăduse pârâtului;

Având în vedere că pârâtul-oponent nu a recunoscut lucrul acesta, spunând că între el și autorul reclamantului, cu adevărat a intervenit un schimb, însă că bucata de pământ, care face obiectul procesului, nu face parte din aceea pe care el a dat-o acestuia;

Având în vedere că reclamantul pentru a dovedi schimbul țagăduit de pârât, a dat acestuia jurământ;

Având în vedere că pârâtul-oponent a primit acest jurământ și jurând a mărturisit că pământul care face obiectul procesului nu face parte din acea bucată de pământ, pe care a dat-o în schimb autorului reclamantului, că prin urmare dar reclamantul neputând dovedi cu nimic schimbul, urmează că trebuie încuviințată opoziția, respinsă acțiunea posesorie și încuviințată acțiunea petitorie;

Văzând și art. 1208, 1215, 1169 și 1170 din codul civil;

Pentru aceste motive, admite opozițiunea, respinge acțiunea.

Semnat: I. N. Tănăsescu.